

◆ ST. OLAV ◆

Nr. 41—42

Oslo, 11. oktober 1945

57. årg.

«St. Olav utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Oppsigelser må være eksp. i hende seinest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 47156. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: En ny og bedre verden. — Pastor Parthe presteviet i Stockholm. — Høytidsdag i St. Halvard. — Litt om rosekransen. — N.K.K.F. holder landsmøte. — Hilsen til pastor Lutz. — In memoriam. Lucie Blom. — Elna Olsen. Innkommet til minnestein for Lars Eskeland. — Pavelig rundskriv! — Norsk katolsk feltprest. — En hjertelig takk. Bøker inngått til redaksjonen. — Her hjemme og derute.

En ny og bedre verden.

Av pater Leo van Eekeren. O.F.M.

Krigen er forbi. Hele verden har vært knuget av de ondeste lidelser og millioner av mennesker har funnet sin død under dem. Talløse er de som har mistet alt de eiet og de stolteste byggverk er sunket i grus. Europa er en ruinhop.

Men som menneskene under krigen bar på et innerlig håp om den fred som de visste ville komme en gang, så har nå freden tennt et nytt, et sterkt og utvetydig håp i sinnene: håpet om en ny og bedre verden med nye og bedre levebetingelser for hele menneskeheten.

I dette håp møtes alle — mot dette mål stiler alle, selv om det kan være uenighet om veiene til målet. For alle ønsker et nytt samfunn i stedet for det gamle som har vist seg så skrøpelig — et samfunn, en verden hvor alle kan ha det godt og alle få utfolde seg og sine evner i samarbeid og samfølelse. Det er ingen som ikke gjerne går inn for arbeidet for dette — gjenreise og gjenoppbygging er jo tidens løsen. Men dessverre — ikke alle har tatt ved den lære som krigen skulle ha brakt oss. Den lære som er uttrykt i ordene: «Dersom Herren ikke bygger huset, arbeider arbeiderne forgjeves.» (Salme 126, 1.)

Og det trass i at vi dog nå har sett hvorledes det går når menneskene mener å kunne klare seg alene, uten Gud — uten det store bærende, personlige, guddommelige prinsipp i tilværelsen som bakgrunn, undergrunn og dynamisk kraft — målet som er både mål og middel. Uten den ofrende kjærlighet som hans sønn Jesus Kristus brakte til jorden og forkynte oss i sine ord og sine gjerninger, idet han muliggjorde for oss å kunne vandre konkret i hans etterfølgelse ved å iføre seg vår menneskelige natur og derved tilføre den den foredling som var nødvendig siden syndefallet — uten å erkjenne Helligåndens

virke i vår bevissthet og ved i lydighet å utdype denne erkjennelse nå fram til en mer omfattende selverkjennelse — et mer våkent blikk for arten av de impulser som leder vårt liv, så det vites med indre sikkerhet hvor det skal svares «ja» og hvor «nei» til innskytelsene.

Det er altså gått slik at store og før så blomstrende deler av Europa nå ligger som en tragisk og skremmende ruinpark, et gravmonument over menneskehetens vandring uten Gud!

Arbeiderne har arbeidet forgjeves for Gud bygget ikke huset. Selv i kirkene fantes ikke lenger hans Tabernakel — og var det der, fikk Gud så alt for ofte være alene uten den ofrende og tilbedende skare som skulle ha flokkes ved korsets fot. Men — som hans ord om det forgjeves arbeid har vist sin gyldig, så kan vi nå ha den tro og det håp at også et annet ord av ham rummer gyldighet «så lenge verden står». Det ord som han ved sin profet Esaias forkynte:

«Hold opp med det onde og lær å gjøre det gode. Respekter rett og hjelp den undertrykte. Gi den foreldreløse hva han tilkommer. Før enkens sak. Kom, la oss slutte med å gjøre det onde. Om deres synd er som purpur, skal de bli hvite som sne — om de er røde som skarlagan skal de bli som ull. Er dere villige til å høre, skal dere spise landets goder, men er dere uvillige og gjenstridige skal sverdet drepe dere!» (Is. 1—20.)

Dette er gjenoppbygging som vil kunne holde, om vi ikke alene er «ordets hørere, men det gjørere»; om vi lar ordene og ånden i dem gå inn i oss og bli del av vårt eget liv. Og la oss da først og fremst huske å leve etter det også når disse ord gjelder andre, så sant vi ønsker barmhjertighet selv: «om deres synd er som purpur, skal de

Pastor Parthe presteviet i Stockholm.

Dessverre er bildet som hører til denne artikkel kommet oss så sent i hende at det må utestå til neste nummer. R e d.

De siste årenes politiske begivenheter har for de fleste av oss vært så hektiske, at alt som ligger før 1939 ikke har mer enn rent historisk verdi for oss.. Dette gjelder helt sikkert hvis en skal gå så langt tilbake som til 1905, året unionen mellom Norge og Sverige ble opphevet. Det er forlenget «forgangne tider». — Men sterkt ble jeg minnet om denne unionstiden, fra ikke bare litt før 1905 men langt inn i forrige århundre, da jeg søndag den 9. september var tilstede ved pastor Parthes hellige prestevigsel i Sta. Eugenia-kyrkan i Stockholm, og søndagen etter ved hans høytidelige første messe i samme kirke. Den var den første offentlige katolske kirke i Sverige—Norge etterat den tyske reformasjon hadde holdt sitt inntog her oppe. Den ble bygget av apostolisk vikar Studach og den katolske kronprinsesse for Norge og Sverige, Josephine: de to som også ved sin stilling og sin innflytelse skulle bety så meget for gjenopptagelsen av Kirkens arbeide i Norge. Det var fra Sta. Eugenia-kyrkan pastor Montz kom til Christiania i 1842, og nå skulle igjen en prest fra Sta. Eugenia-kyrkan komme til Oslo: selv om det nå var litt annerledes allikevel. —

Ved krigen forhindret fra å reise tilbake til studie-sentret Fribourg i Sveits oppholdt ordinanden seg i Norge fra høsten 1939 til tidlig vår 1943, da omstendigheter tilsa ham å reise til det tryggere Sverige. Der fant han et hjem og delvis også anledning til å studere videre hos jesuittene i Stockholm som nå betjener Sta. Eugenia-kyrkan, og det var da også der biskop dr. Johan Eric Müller nå etter krigens slutt ville meddele ham prestevigselsens hl. sakrament.

bli hvite som sne!» Hvor vidunderlig og fortrøstningsfullt er ikke dette, men det blir bare vidunderlig og fortrøstningsfullt, når varme og lys fra den kjærlighet vi selv håper på gjennom oss får stråle ut til andre og mest til de som har syndet og nå fattes ære for Gud og mennesker. Det er ikke bare ruinene av sten som skal gjenreises — fult så viktig for en lysere og lykkelige framtid i en lysere og lykkelige verden er at vi gjenreiser de menneskelige ruiner som finnes i alle land og hjelper dem til å bygge en bedre tilværelse opp — i Kristi navn, av Guds nåde til hans ære!

Øg en ting til må vi legge oss på sinne: Det var også tunge tider den gang i Israel da Samuel tok til å regjere. Folket hadde vendt seg fra Gud og dyrket fremmede guder og derfor var det havnet i filisternes voldsherredømme. Men da de så hvor galt det gikk angret de seg og spurte i sin nød Samuel om råd. Og han svarte dem: «Dersom dere vil omvende dere av hele deres hjerte til Gud må dere fjerne de fremmede guder, Baal og Astarte, fra deres midte, rette deres hjerte til Gud og tjene

Sammenligner man meddelelsen av Kirkens andre sakramenter med prestevigselen, da overgår denne siste de andre langt i høytidelighet og alvorsfull rikdom. Det er da også overdragelsen av de guddommelige fullmakter som Kristus selv en gang har gitt til sine utvalgte apostler. — Ritualet er flettet inn i selve messens ritual for den dagen. A gjennomgå alle de gripende seremonier og formaninger og oppfordringer som biskopen retter til ordinanden, er helt ugjørlig. Men etter apostolisk skikk kulminerer prestevigselen i den høytidelige håndspåleggelse og bønn. Ordinanden som knelte midt i koret, reiser seg og kneler ned foran biskopen som står der med alle insignier av sin biskoppelige verdighet og makt. Under høytidsfull stillhet la da den høgreste, aldrende biskop Müller sine hender på ordinandens hode for å gi videre den makten som ved ham og den uavbrutte bisperekke bak ham går tilbake til apostlene og dermed til Herren selv. Og biskopen løftet så sine hender fra ordinandens hode; den høyre hånd ble utstrakt over ham, og da ordinanden var knelet ned i midten av koret, kom alle de tilstedeværende prester — både de som deltok i selve seremonien og de som hadde tatt plass i kirkens første benker — fram, og den ene etter den andre la sine prestehender på hans hode: den ene og samme prestelige fullmakt de alle har del, skal nå også meddeles ham. Og etter det tar den ene prest etter den andre plass ved siden av biskopen, i en stor halvsirkel, med den høyre hånd fremdeles utstrakt over ordinanden. Det var 15 prester som kom fram, prester fra Sverige, Danmark, Finnland og Norge, en av dem til og med av den slaviske ritus. Mens alle prester til slutt står i den store halvsirkel rundt ordinanden, ber biskopen den rike prestevigsel-prefasjon,

ham alene. Så skal han frelse dere fra filisternes makt.» (1. Sam. VII, 2.)

Det var en hård betingelse — men den ble oppfylt. De fjernet Baal og Astarte og tjente Gud alene. De ba, ofret, gjorde bot — og det ble fred og trygghet igjen i landet. Også vi mennesker av i dag må fjerne de mange fremmede guder som har sneket seg inn på oss eller som vi har dannet oss selv — hva enten guden heter «staten» eller «den menneskelige forstand», er en ideologi av be-nærende kvalitet eller ganske enkelt vårt eget dyrebare jeg med alle dets verdslige lyster og krav. Alle disse avguder må og skal fjernes så Guds bildet kan stråle klart fram og Kristi evangelium bli mål og middel — v å r v e i, v å r s a n n h e t, v å r t l i v.

Uten offer ingen gjenreisning, ingen oppstandelse fra krigens åndelige og legemlige død. Uten ofret i og med Kristus får vi ikke bygd holdbart opp en ny og bedre verden med sosial rettferd og sosial kjærlighet — for dersom Herren ikke bygget huset er alt arbeid for-gjeves — — — — —.

Høytidsdag i St. Halvard.

Selv om det offisielt ikke var blitt bekjentgjort noe på forhånd, hadde nyheten likevel på ryktets vinger spredt seg i menigheten og derute, og det må en si, at denne etterretningstjeneste viste seg å være helt effektiv. Pater Knut Hanssen, den første norskfødte Franciskanerpater etter reformasjonen, skulle frambære høgmesse søndag den 30. september. «Kirkebakken» vår — det er søndagsnavnet for gårds-plassen, — ble til samlingsplass for mange mennesker. Der hersket en rørende gjensyns glede, som er betegnende for en søskenflokk. Det ble pratet og ledd, men så snart de gikk inn i kirken, falt den dype ro over dem. Tidens og gatens travelhet stilnet av der hvor menneskene møter evigheten. Det er bare noen skritt fra verdens gate til kirken; likevel er avstanden så stor. Kirken er et åndens fristed midt i gatens bebyggelse, det evige i det timelige, det uforanderlige i det omskiftelige.

Det mangler riktignok aldri blomster i St. Halvard, for flere gode mennesker setter sin ære i å pynte Guds hus. Like så naturlig som de kjøper noen blomster til søndagsbordet i heimen sin, kjøper de også noen blomster, gjerne de vakreste, til sin åndelige heim, til kirken. Men i dag var det et veld av blomster, både roser og liljer og georginer, og en hadde så lett for å forstå dagens evangelium, at tjenerne var sendt ut «for å kalle til brylluppet». En forsto at her må en ha «bryllupsklær» på. Etter Asperges begynte Pater Knut: «Jeg vil gå fram for Guds alter, for min Gud, min glede fra min ungdom av.» Pastor Gerhard Parthe assisterte som diakon, Pater Th. Notenboom, O.F.M. som subdiakon. Koret sang en stemningsfull flerstemmig messe under ledelse av frk. Ellen Østenstad, som allerede i mange år har stilt sitt musikalske talent i St. Hal-

vards kirkens tjeneste. Sokneprest Notenboom talte over prestedømmet i den katolske kirke, og sa innledningsvis: «De tjenere som ble sendt ut av kongen er prestene. Men de budne ville ikke høre på dem, ville ikke komme. Ja de vendte dem ryggen til, gikk til sitt arbeid, sin forretning, for de materielle goder og gleder virket mer tiltrekkende på dem enn Guds rikets åndelige goder og gleder. Andre derimot syntes at disse tjenere ble vel brysomme, og muligens inkasserte de tjenernes inntrengende bønn som en sviende korrekt på deres materialistiske innstilling, og de gikk over til håndgripeligheter, hånte dem og slo dem i hjel. Der har vi i korte trekk presteskapets historie ned gjennom tidene helt til våre dager. Nettopp fordi en ikke kan forholde seg nøytral overfor Guds innbydelse, kan en heller ikke innta en nøytral holdning over Guds sendebud, overfor prestene. Enten blir de æret og høyaktet eller også hånet og hatet.» Deretter gikk han over til å omtale prestens store fullmakter som forkynner av Guds ord, meddeler av nådemidlene og især frambærer av messeofferet. Derfor bør en se overnaturlig på presten. Det kan jo hende at en alt for ofte ser mannen, mennesket i presten, og alt for lite presten. Det merkelige er at jo mer en ser mennesket i presten, desto mindre kan presten gjøre for en. En bør heller ikke drive den usmakelige trafikk å utbrede seg over prestens såre evidente menneskelighet. Presten lider jo selv under den, for han vet at han er et uverdigg, skrupelig menneske, men han får det samme svar som Paulus: «Min nåde er nok for deg, for kraften blir fullendt i svakhet.» Til slutt anbefalte han de nye prester til menighetens fromme forbønn.

Gallerist.

hvor han ber Gud, den almektige Fader, om at denne utvalgte må bli en verdig medarbeider i hans embete, og hans rettferdighets lys må stråle for menneskene.

Messehagelen og den prestelige stola får ordinanden fra nå av bære, og hans hender blir salvet med det hellige krisma, «for at alt hva de skal velsigne, skal være velsignet, og hva de skal innvie, skal være innviet og helligt i vår Herre Jesu Kristi navn».

Fra og med ofringen ba ordinanden alle messens bønner høyt sammen med biskopen: så biskopen og ordinanden i fellesskap frambar denne ene hellige messe. I den latinske ritus finnes denne såkalte konselebrasjon kun i selve prestevigselmessen, og i grunnen feirer ordinanden allerede den dagen sin første hellige messe.

Etter kommunionen sang koret etter ritualet: «Jeg kaller dere nå ikke lenger tjenere, men venner...», trosbekjennelsen fulgte, uttalt høyt og tydelig av ordinanden, og da meddelte biskopen ham høyt og uttrykkelig

makten til å forvalte botens sakrament: «Motta den Hellige Ånd. Dem hvis synder du forlater, er de forlatt; og dem du beholder dem, er de beholdt». — Nå står den nye prest der, med hele den prestelige fullmakt Kristus ga sine apostler. — Men så spør biskopen: «Lover du din biskop og hans etterfølgere ærbødighet og lydighet?» Og svaret lød tydelig: «Ja, det lover jeg.» —

En herlig og skjønn høytid tok slutt: men pastor Parthe er «prest i evighet etter Melkisedeks vis». Som nevnt feiret han sin første hellige messe i samme kirken den påfølgende søndag: på dagen den første messe ble feiret der for 108 år siden (1837). Som representanter fra Norge var pater Rommelse og pastor Duin tilstede på disse høytidsdager. — Pastor Parthe som nå er i Oslo, ønsker vi av hjertet en rik prestegjerning, til nytte for Kristi rike, til nytte for Kirken her oppe. —

J. Duin.

LITT OM ROSEKRANSEN

Mange som ikke er helt ut orientert i katolske anskuelser tror at rosekransen er den katolske kirkes symbol og kjennetegn. Dette er selvfølgelig en feiltagelse, men en nokså forståelig, da rosenkransen jo finnes i hendene til alle katolikker, praktisk talt. Barnet og oldingen, arbeidsmannen og professoren bruker den under vidt forskjellige forhold; i glede som i sorg, i livets travelhet som i dødens redde time. Det er derfor ikke så rart at den utenforstående er blitt katolisismens symbol.

Men den er det ikke, har aldri vært det og vil aldri kunne bli det. Den katolske kirkes symbol og kjennetegn er ene korset, Frelserens kors: «vi preker Kristus, den korsfestede». Derfor kroner korset katolske kirketårn, derfor står det på høyalteret som kirkerummets samlende midtpunkt, derfor burde det finnes i alle katolske hjem. Det skal minne oss om Frelserens person og virke, om de ord han etterlot oss som rettesnor for vårt jordiske liv og om alt han gjorde for å fri oss fra synden og dra oss til det gode.

Men hva er da rosekransen?

Den er et av de mange hjelpemidler som kirken

gir oss — et middel altså ikke et mål. Og den er ikke engang det første og viktigste middel — messeofret og sakramentene skal vi aller først gripe til og benytte oss av, for deres virkninger kan ikke erstattes av selv nokså mange ledd av rosekransen. Disse nådemidler har Kristus selv gitt oss, mens rosekransen ikke alltid har vært kjent i den katolske kirke. Men når den likevel benyttes så meget av oss katolikker, så er det fordi vi har oppdaget at vi ber så meget bedre ved hjelp av den. Å be godt og rett er jo å oppløfte sitt hjerte til Gud for å lovprise ham, takke ham og bønnfalle om hans nåde. Den ekte bønn er således en personlig forbinnelse med Gud. Men livets uro trenger ofte inn i sjelens lønnkammer og drar våre tanker med seg, ennog i den helligste time.

Da kommer rosekransen oss til hjelp. I likhet med korsvegstasjonene viser den oss i 15 store bilder Guds sønn som er blitt menneske og har arbeidet og lidt for oss så vi kunne få del i hans herlighet. Ved å betrakte disse bilder vokser vi i tro og kjærlighet til ham som har sendt sin Sønn ned på jorden for å redde dem som var fortapt.

N.K.K.F.
holder landsmøte.

Fredag den 2. november førstk. holder N.K.K.F. landsmøte, det første siden 1937. Under krigen har det av lett forståelige grunner vært utelukket å kunne møtes på denne måten. Som så mange andre har N.K.K.F. måttet føre en underjordisk tilværelse, uten offentlige møter og uten å kunne komme i kontakt med de lokale ledd utover landet. Men heldigvis har dette ikke forhindret leddene, som jo i virkeligheten danner nervesystemet i vår sammenslutning, fra å utfolde sin energi på forskjellige måter. De rapporter som hittil er kommet inn viser, at det hverken har manglet på initiativ eller arbeide. Men enda mangler det rapporter fra enkelte ledd, og vi ber derfor om, at de som enda ikke har sendt inn sine beretninger til «samlesentralen» — for å bruke et kjent uttrykk fra krisetiden — vil være så snill å gjøre det snarest mulig. Den største oppgave ved våre møter er jo nettopp dette, at vi skal lære av hverandre, så vi kan bringe med oss hjem nye impulser og ny iver til å ta fatt på det som er målet for de kvinneforbund som står tilsluttet N.K.K.F.: katolsk aksjon. Det gjelder derfor om, at alle kommer med fyldigst mulige rapporter om sitt virke for Kirken i disse krigsårene.

*Hilsen til pater Lutz
på 70-års dagen 29. september 1945.*

*Vårt liv på jord kan liknes med en bok
hvor dagen er et blad som natten vender.
Og våre gjerninger, hvert skritt vi tok,
står skrevet ned på det når dagen ender.*

*Du ga din bok til Gud, den kom i drift
for Åndens vind; og ut fra bokens sider
der stråler ånd i ord og noteskrift
som klart skal lyse gjennom lange tider.*

*Du vet hva der kan gro i kampens spor.
Iblant du støttet hånden under pannen.
Men du gikk videre med lette trinn.*

*Ha takk for alle dine klare ord, —
for skjønnet som har fylt vår sjel til randen
med lys som viser mot Guds Himmel inn!*

ILA.

Nærmere kunngjøring om møtet vil komme senere. Foreløbig ønsker vi alle som har anledning til å bli med på møtet et hjertelig velkommen!

In memoriam.

Lucie Blom

Med Lucie Blom, som døde på Vår Frue hospital 2. oktober d. å., er atter en av den gamle garde i vår menighet vandret bort. Det tynnes sterkt i rekkene blant kirkens gamle trofaste støtter. Lucie Blom var i sannhet en av disse, sterk og trofast i all sin ferd, uten svikt i noe forhold.

Hennes liv hadde vært en lang og strevsom arbeidsdag. I en lang rekke av år hadde hun stilling som departementsassistent. Men både før, under og etter denne tid arbeidet hun som brukskunstner, sammen med sin søster. Et utall av skjønne bunader og andre prydgjenstander har hun brodert i disse mange år fra den tidligste ungdom, da begge søstrene opptok arbeidet etter deres mor. Der lå en slik lysende arbeidsglede over deres lille hjem. Alltid var det noe vakkert å se der, ferdig eller und arbeid. Var det en spesiell skjønn bunad en dag, kunne det hende at man kunne få bud om å komme og se. Dette var deres lille stilferdige propaganda for deres sak, som de omfattet med så stor kjærlighet og som de så gjerne ville skape interesse og forståelse for. En hel studie har de nedlagt i dette å lete fram fra glemselens støv de gamle stilrene drakter. Der var neppe mange arbeidere i husfliden som et kunstferdig arbeid kunne betroses så trygt som til frøken Lucie Blom. Derfor hadde hun også i sin tid den glede at hennes innsats ble belønnet med diplom. Alt som ble utført var første-klasses, både artistisk og teknisk sett, et verk som bar vitnesbyrd om en høyt utviklet samvittighetsfullhet og om inspirasjon.

Ved siden av alt dette stadig intense arbeid, et virkefelt som dessverre ennå ikke er nådd fram til rett vurdering med hensyn til lønnsomhet, hadde frøknene Blom i 30 år også sin blinde far å dra omsorg for. Vår kjære avdøde venns livsvei ble således ingen dans på roser som det heter, selv om de flittige hender strødde tusener av roser på andres vei. Og aldri skulle man høre henne klage. Alltid var ryggen rank og motet lyst. Hun hadde funnet den bedre del, som ingen kunne ta fra henne. I sin høyt elskede kirke hadde hun funnet det evige kildevell, som hver dag ga henne kraft og mot, og den stilferdige livsvisdom som var eiendommelig for henne.

Sin lange smertefulle sykdom bar hun med en enestående tålmodighet — og alltid i takknemlighet til sine kjære søstre, som lindret smertene og lettet hennes byrder på den siste vandring.

Et godt menneske, en helstøpt kristen personlighet er gått bort. Undrende står vi igjen. Forstod vi å vurdere hva hun ga oss ved sitt eksempel? Kanskje må vi tilstå at vi i all vår travelhet ikke fattet det fullt ut mens hun levde.

Må hennes minne få leve velsignet iblant oss! Vi lyser fred over hennes bortgang.

S. Ø.

Elna Olsen

Fredag 1. september var M.U.L. samlet til styremøte for første gang etter ferien. Flere av styremedlemmene har i sommerens løp flyttet til andre kanter av landet, så frammøtet var nokså spinkelt. Særlig var det en vi virkelig følte savnet av. Hun har ikke bare «flyttet», men hun har forlatt denne verden for godt. Denne ene var kassereren vår, Elna Olsen. —

Da jeg dagen før du døde, Elna, stod ved sykesengen din, gikk det for alvor opp for meg i hvor sterk grad du har levet etter ordene i den gamle speidersangen vår: «Jeg gjerne vil være en god kamerat, som alltid til nytte og hjelp er parat.» Enda så syk og nedfor som du lå der, gikk tankene til dine kamerater blant Mullene. Dine siste ord da jeg gikk var: «Hils alle i M.U.L.» At du helt til det siste tenkte på dine medmennesker istedetfor å nevne dine egne smerter, det var så typisk for deg. Egoisme var et uhørt ord i forbindelse med deg.

På din naturlige, likeframme måte spurte du alltid med et smil: «Er det noe jeg kan hjelpe med?» Denne enkle lille setningen var ikke bare noen tomme ord fra din side. Nei, den kjennetegnet hele deg, for bak spørsmålet lå hele din virkelyst og hjelpsomhet parat.

Både som speider og mulle stod du lysende foran når det gjaldt å utføre plikter som ikke alltid var morsomme. Kunne du yte noe, manglet hverken pågangsmot eller handlekraft. Dine private ønsker lot du som en selvfølge hvile. Med et smil og en sang gikk alt unna som en lek.

Du har i sannhet hatt kraft og fulgt speiderlærdommen til det siste:

Hjelp meg å elske land, hjem, far og mor.

Hjelp du jeg være kan som bror mot bror.

Alltid å øve rett, freidig og vel beredt
vandre i livet frem hen til hjem.

Vi, dine unge katolske kamerater, takker for de årene vi fikk kjenne deg og for det strålende eksempel du var. — Du hvile i fred.

Pluggen.

Innkomet til minnestein for
Lars Eskeland

St. Josefsforeningen av St. Halvard	kr. 75.00
Dominikanerne Neubergt.	» 100.00
Pater de Paepe	» 10.00
To venner på Hamar	» 10.00
Fru V. Lorentzen	» 20.00
P. R., Stabekk	» 25.00
P. B., Hønefoss	» 25.00
Fam.n Stodola	» 10.00
Fru Waagaard, Hønefoss	» 25.00

Tils. kr. 300.00

Tidligere innkommet » 1 115.00

Ialt kr. 1 415.00

PAVELIG RUNDSKRIV

«Om bibelstudienes tidsmessige fremme.»

Pave Pius XII.s bibelencyklika

«Divino Afflante Spiritu».

§ 5: Den Hellige skrift i de troendes undervisning.

Forskjellige måter å anvende bibelen på i sjelesorgen.

Snart vil vi kunne se tilbake på to kristne årtusener. I løpet av denne tid er der prestert et veldig eksegetisk arbeid for at Guds ord som er blitt skjenket menneskene gjennom Bibelen stadig skulle bli dypere og bedre forstått og inderligere elsket. Den som ser utover det som allerede foreligger, vil bli fullt ut overbevist om at det er en alvorlig forpliktelse for alle troende, men særlig for prestene, trofast og i rikt monn å utnytte denne skatt, som bare takket være den høyeste grad av klokskap har kunnet samles gjennom århundrene. Gud gav oss jo ikke Bibelen for dermed å tilfredsstille de nysgjerrige eller for å by fram forsknings- og arbeidsmateriale, men for at Den Hellige Skrift, som apostelen sier, skal «undervise oss, så vi blir frelste ved troen på Jesus Kristus» og «så at gudmennesket kan være fullkomment, skikket til all god gjerning».³⁵ Måtte altså først og fremst prestene selv, som har omsorg for de troendes evige vel, gjennom grundig studium lære å kjenne Den Hellige Skrift, og ved bønn og betraktning tilegne seg dens innhold. Deretter skal de med all iver dele ut gudsordets rikdommer i prekener, foredrag og bibelforklaringer, befeste den kristne lære ved ord fra den Hellige Skrift og belyse den ved treffende bibelske eksempler, særlig fra Vår Herres evangelium.

I alt dette må en passe på å gå utenom alle tillempinger og fortolkninger som er søkte og virker som personlige innfall. Sådant er nemlig ikke bruk, men misbruk av Guds ord. Utlegningen skal i stedet være så klart utarbeidet og vel framført, at de troende ikke alene vekkes og vinnes for en kristen livsvandel, men også fylles av dyp vördnad for Guds skrevne ord. Senere vil det være biskopenes oppgave, i hvert enkelt stift og blant de troende som er betrodd dem å utdype og fullkommengjøre denne vördnad fra dag til dag. De må støtte med oppmuntring alle ulike tiltak som apostolisk sinnede menn har satt i gang i den hensikt å fremme kjennskapet og kjærligheten til Guds ord i den Hellige Skrift hos katolikene.

De må hjelpe og velsigne de fromme foreninger hvis oppgave det er å spre opplag av den Hellige Skrift, og da særlig evangeliene, blant de troende. De må våke over at daglig bibellesning fremmes i de kristne familier. Hva de approberte oversettelser til folkespråkene angår, skal biskopene anbefale dem og tillate deres anvendelse også i gudstjenestene, naturligvis innenfor liturgiens forskrifter. Offentlige foredrag over bibelske spørsmål bør holdes enten av overhyrdene selv, eller av åndelige talere som er særlig kompetente på området. Gledelig nok utkommer det i mange land bibelske tidsskrifter, dels rent vitenskapelige og dels slike som utnytter bibelvitenskapens resultater til de troendes opplysning og oppbyggelse. Alle

prester som virker i sjelesorgen burde virksomt understøtte disse publikasjoner og spre dem blant de troende i deres menigheter under hensyntagen til stand og utdannelsesnivå. Alle disse og andre foretagender som apostolisk iver og oppriktig kjærlighet til Guds ord har funnet svarende til et behov, vil i høy grad bli til gagn for sjelesorgen, det kan tjenerne i Herrens helligdom være forvisset om.

Den bibelske undervisning i seminarene.

Det er imidlertid åpenbart, at prestene ikke rettelig ville kunne ta opp all disse oppgaver dersom de ikke under sine seminar-år hadde lært å elske den Hellige Skrift dypt og oppriktig. Derfor må biskopene, på hvem det hviler å ha faderlig omsorg for sine seminarer, nøye påse at heller ikke her blir noe forsømt som virkelig kunne gjøres. De som foreleser over den Hellige Skrift i seminarene må gjøre dette på en slik måte at den vordende prest og predikant i rikt monn får den kjennskap og kjærlighet til Bibelen som alene kan gjøre en resultatrik prestelig virksomhet mulig. I sine forelesninger må de framfor alt legge vinn på å få fram det teologiske innhold og formidle solid viten og sunn fromhet. Overflødige diskusjoner og alt som bare tilfredsstiller nysgjerrigheten skal unngås. Bibeltekstenes bokstavelige mening og teologiske innhold skal foredras så grundig, saklig og gripende at de studerende opplever noe i retning av en «Emmaus-time»: Da disiplene på veien hadde fått høre hvordan Jesus utla tekstene, ropte de: «Brente ikke våre hjerter da han utla Skriftene for oss!»³⁶

På denne måten skal den Hellige Skrift for Kirkens prester først og fremst bli den rene, aldri uttørrede kilde for deres åndelige liv, samt skjenke næring og kraft til den oppgave som de engang på Kirkens vegne skal påta seg på prekestolen. Med den store betydning som bibelvitenskapen har, kan disse professorer, når de har oppnådd de ovenfor nevnte mål i sine seminarer, med rette ha den glade bevissthet om i stor utstrekning å ha bidratt til sjelenes frelse, fremmet Kirkens interesser og bidratt til Guds forherligelse. De har da utført et i sannhet apostolisk verk.

Guds ords betydning i den nåværende krigstid,¹ trøst for de hjemsokte, rettferds vei for alle.

Ærverdige brødre og elskede sønner! Det som er framholdt ovenfor, gjelder for alle tider, men i ganske særskilt grad våre lidelsesfylte dager, da nesten alle folk og nasjoner er sunket ned i et hav av ulykker. En umenneskelig krig hopper ruiner på ruiner, blodbad på blodbad. Det er med den dypeste smerte Vi har erfart, at det bitre hat folkene imellom hos så mange har kvalt enhver følelse av kristelig rettferd og kjærlighet, ja hver følelse av edel menneskelighet.

Dette det menneskelige samfunns dødssår kan finne legedom alene hos Ham, som apostelfyrsten full av kjærlighet og tillit vendte seg til: «Herre, til hvem skal vi gå? Du har det evige livs ord!»³⁷ Til Ham, vår Forløser, rik på miskunn må vi så godt vi kan, føre tilbake alle, han er den guddommelige trøster for alle sorgende. Han lærer de herskende like meget som de beherskede hva sann rettskaffenhet, uendelig rettferd og storsinnet

kjærlighet er. Derfor er det Han, og alene Han som kan være den faste grunnvoll og det sikre vern om fred og orden. «Ingen kan legge en annen grunn enn den som er lagt, nemlig Jesus Kristus.»³⁵ Og Ham, Kristus, vår frelses opprinnelse, vil alle lære å kjenne meget bedre, elske meget dypere og etterfølge meget trofastere jo mer de har fått sine øyne åpnet for og jo mer de har trengt inn i den Hellige Skrift, særlig Det Nye Testamente. Med rette sier den hellige Hieronymus, læreren fra Stridon: «Ikke å kjenne Bibelen, vil si ikke å kjenne Kristus»³⁹ og «om det gis noe som kan oppholde den vise i dette livet og hjelpe ham til å bevare fatningen tross verdens larm og uro, så er det, mener jeg, i første rekke kjennskapen til og betraktningen av den Hellige Skrift».⁴⁰

Ja, her i den Hellige Skrift må enhver som hjemsøkes av ulykker og tynges ned av vanskeligheter hente sann trøst og guddommelig kraft til å lide og holde ut. Her, i de hellige evangelier, viser Kristus seg for alle som det mest fullkomne ideal av rettferd, kjærlighet og mis-kunn. Her åpner seg for den martrede, angstfylte menneskeslekt de kilder av guddommelig nåde, uten hvilke folkene og deres ledere hverken kunne skape eller opprettholde noen ro i det offentlige liv, noen enighet mellom de ulike åndskrefter. Og sluttelig skulle alle i Skriften lære å kjenne Kristus, Han som er «hodet over all makt og myndighet»,⁴¹ og som «gjennom Gud er blitt oss til visdom, til rettferd, til helliggjøring og forløsning».⁴²

³⁵ Jfr. 2. Tim. 3, 15, 17.

³⁶ Luk. 24, 32.

¹ Encyklikaen er datert 30. sept. 1943. Overs. anm.

³⁷ Joh. 6, 69.

³⁸ 1. Kor. 3, 11.

³⁹ HIERON. IN ISAIAM. prologus PL XXIV 17.

⁴⁰ HIERON. IN EPHESIOS. prologus PL XXVI, 439.

⁴¹ Kol. 2, 10.

⁴² 1. Kor. 1, 30.

(Forts.)

NORSK KATOLSK FELTPREST

Pastor Harald Taxt er beskikket til feltprest i den norske hær med rang av løytnant. Han skal særlig ta seg av sjelesorgen blant de mange «displaced persons» her i landet.

En hjertelig takk

til alle prester, ordenssøstre og andre venner som i anledning min 70 års dag har gledet meg med hilsener, blomster og presanger.

A. J. Lutz.

Bøker inngått til redaksjonen:

Aschehoug & Co.:

Arnulf Øverland: «Vi overlever alt.» Dikt fra krigsårene.

Land og Kirke:

Bertil Malmberg: «Excellensen». Skuespill.

Thorleif Boman: «Vår siste sjanse».

Eivind Berggrav: «Folkedommen over N.S.»

Kåre Foss: «Rettsstaten og dens historie».

Her hjemme —

Hs. høyærv. biskopen vendte fredag 5. ds. tilbake fra sin reise til Luxemburg og Holland.

Oslo. St. Josefsforeningen i St. Olavs menighet opptok igjen sine møter etter ferien onsdag den 12. september under ledelse av formannen, hr. Birger Nylund. Foruten den gamle stab av medlemmer møtte også en del tidligere medlemmer som under krigen var forhindret i å møte. Dessuten har foreningen også fått et godt tilskudd av nye medlemmer, og dette lover godt for framtida. St. Josefsforeningen ønsker bare at ennå flere av menighetens menn vil delta i foreningens møter og sammenkomster. Enhver katolsk mann bør være med.

På møte den 3. september ble det besluttet at foreningen etter ferien igjen skulle ta opp sine regelmessige felleskomunjoner, og den første felleskomunion ble henlagt til søndag den 7. oktober på Vår Frue Villa. Mesteparten av medlemmene var møtt fram. Messen ble lest av mgr. Kjelstrup, som også holdt en manende preken om troen og den utholdende bønn. Etter messen ble vi av elskverdige St. Josefssøstre innbudt til kaffe og frukt. Mat hadde medlemmene tatt med hjemmefra. Etter en lang og hyggelig frokost sammen med mgr. Kjelstrup gikk turen ad omveier hjem.

Oslo. Fredag kveld var det en vellykket musikkandakt i St. Dominikuskirken som var fylt til siste plass. Bl. a. var den franske ambassadør Blondell til stede. Om denne musikkandakt skrives i «Morgenbladet»:

«Etter et preludio av G. Frescobaldi framført på en ypperlig måte av den begavede organist og pianist Thoralf Norheim, sang St. Dominikus kirkekor under ledelse av A. J. Lutz som har lagt meget arbeid i koret, og man var dypt grepet av den vakre sang og den sikre framførelse.

Deretter hadde man den glede å få høre fru Solveig Sandvold som har en strålende mørk og klar altstemme, og hun sparte ikke stemmen sin. Fiolinisten Johan Simonsens to nummer, Allegro av Fiolinkonsert i E-dur av Bach og Sonate i F-dur av Händel, med orgel, var hevet over all kritikk. Fiolinisten behersket sitt instrument så sikkert og lekende at man har følelsen av at det er fiolinen som er levende. Men med en så dyktig akkompagnatør som Nordheim er det nok ikke vanskelig å få tonene til å lystre. Etter at man hadde sunget «Gud signe vårt dyre fedreland» unisont, spilte organist Norheim til slutt Suite gothique op. 25 av Lun Boëlmann. Og man forlot kirken med en sang i sinnet og takknemlighet i hjertet og i vissheten om at man også hadde støttet et godt formål da inntekten går til gjenoppbygging av Nord-Norge.»

For oss katolikker innebar denne konsert en særlig vemot, i det det vår siste gang vi på lenge hadde anledning til å høre Thoralf Norheim. Denne begavede unge kunstner avreiste nemlig søndag kveld sammen med Godtllieb W. Rieber-Molin for å inntre i et dominikanerkloster i Paris med prestevigslen som mål. Det er en strålende kunstnerbane som her bringes som offer for «den kostelige perle». Men — som Norheim sa en gang:

«Musikk betyr selvfølgelig meget for meg. Men jeg kan ikke være tilfreds med den alene. Det som er det viktigste er at et menneske står i det riktige forhold til livet, finner den harmoniske forbindelse med det. Mine evner blir meg ikke likegyldige fordi jeg nå med Kirkens tillatelse forsøker om jeg kan bli en god prest. Det hele blir bare satt i relief — det kastes lys på alt fra oven av. Og så omplaseres tingenes betydning — forholdet til familie, venner, kunst. En føler det som et supplement som utfyller livet så det får mening.» Som katolikk må en bøye seg i ærbødighet for et slikt resonnement, selv om en rent menneskelig må beklage at norsk musikkliv mister en slik bærende kraft. Også i vår egen krets vil vi komme til å savne den beredvilighet hvormed Norheim alltid stilte seg og sin kunst til tjeneste når det gjaldt å glede og gagne. — I «St. Olav»s redaksjon beklager vi å miste den utmerkede medarbeider vi har hatt i Gottlieb Rieber-Mohn, hvis penn leserne satte stor pris på, enten han skrev under navn eller under sitt merke «Grimon». Med årene håper vi dog at han ikke vil svikte oss. Vi ledsager begge de to unge menn med våre beste ønsker og varmeste bønner.

Oslo. St. Olavslaget hadde et velbesøkt møte søndag 7. oktober. Etter at Olavshymnen var avsunget ønsket viseformannen, hr. Georg How velkommen og meddelte samtidig at da formannen, lektor Charles Joys hadde forlatt Oslo og han selv ved sine mange utenbys gjøremål var forhindret fra å fungere tilfredsstillende som formann, måtte den tilstedeværende forsamling velge ny formann. Han ville foreslå arkitekt Kollerud. Forslaget vant støtte fra alle hold, og arkitekten ble valgt med akklamasjon. Derpå ble ordet gitt til kveldens foredragsholder, pastor Parthe, som talte meget interessant om pavevalg og illustrerte sin tale med en rekke utmerkede lysbilder. Etterpå leste Stig Vanberg opp dikt fra konsentrasjonsleiren, hvor han selv har tilbrakt en årrekke og derfor kunne meddele dem selvopplevelsens-varme. Så vel pastor Parthe som oppleseren høstet varmt bifall. Soknepresten takket for fremmøtet og ville spesielt bringe den tilstedeværende engelske lord Ventry en hjertelig hilsen. Lord Ventry er en gammel Norgesvenn som år etter år har besøkt landet — han er særlig interessert i speiderbevegelsen — og nå under krigen tilhørte R.A.F. og som medlem av det heroiske korps Linge mange ganger har vært over Norge. Lord Ventry, som var en god venn av avdøde mgr. Irgens og taler et upåklagelig norsk, sa dernest noen ord, hvorpå en gikk over til det rent selskapelige samvær og hygget seg sammen.

En.

- og decute.

Den katolske kirke i U.S.A. opptok i løpet av forrige år 84,908 konvertitter. I dette antall er ikke inkludert de mange soldater ved fronten som ble opptatt av feltprestene.

Alt i Alt har U.S.A. 23,963,671 katolikker som betjenes av 38,451 prester og 157 erkebiskoper og biskoper, mens det i presteseminarene finnes 21,523 studenter.

Det går i alt 2,029,012 elever på katolske skoler.

Av katolske hospitaler er det 685 med 380 skoler for

sykepleiersker, frekventert av 38,298 vordende nurser. Ordenssøstrenes antall er 138,079.

Den katolske biskop i Berlin, grev von Preysing, har uttalt seg i et intervju med den allierte presse. Biskopen mener at en stor del av den tyske ungdom har unngått nazifisering trass i de mange forsøk på dette fra myndighetenes side, og fra katolsk hold settes nå alle krefter i sving for å utrydde de mulige reminisenser fra fortiden og gjøre de unge oppmerksomme på framtidens nye plikter. Den kristne livsholdning må gjøres de unge klar og innlysende, særlig på kjærlighetens og barmhjertighetens område.

«Vi har begynt på vårt lands rekonstruksjon,» sa biskopen, «— men det er en lang og vanskelig oppgave. Den katolske kirke vil gjøre hva den kan for å hjelpe til med reorganiseringen av Tyskland. Det katolske liv i Berlin holder på å ta seg opp. Og med bistand av okkupasjonsmakten er nå 52 katolske kirker i hovedstaden blitt gjenåpnet.»

Churchill innledet sin ferie med et opphold ved de vestitalienske sjøen, og den første offisielle besøkende som han mottok der var den apostoliske nuntius ved den italienske regjering kardinal Bodgengini Duca. De to statsmenn talte sammen i flere timer.

Den katolske mansforening «Knights of St. Columba» — Kolumbus-ridderne — har til desember i fjor i sine kantiner i London, Liverpool, Birmingham og Glasgow servert 4 574 779 måltider varm mat, 6 767 485 porsjoner varm drikk og 549 144 menn er blitt utstyrt med senger. I andre kantiner landet over løper antallet på kjærlighetsgjeringer mot soldatene opp til de mangfoldig hundre tusen. Regjeringen har uttalt sin taknemlighet overfor denne form av katolsk aksjon.

Jaques Maritain, den verdenskjente franske filosof og forfatter er blitt Frankrikes ambassadør ved den Hellige Stol og er følgelig blitt mottatt i høytidelig privataudiens av paven.

På årsdagen for Paris befrielse ble Kristi tornekrone, som av kong Ludvig den hellige ble brakt til Paris fra Palæstina, ført i høytidelig prosesjon så offentligheten kunne hylde den. Ludvig den hellige bygget den praktfulle kirke Sainte Chapelle til å oppbevare den i, men siden den franske revolusjon har den befunnet seg i Notre Dame.

De tyske biskoper har holdt sin årlige konferanse ved «St. Bonifasius' grav» i Fulda. Kardinal Faulhaber presiderte, men for første gang siden disse møter tok til var det noen til stede utenfor biskopens egen krets. På grunn av møteforbudet når det dreiet seg om mer enn 5 personer måtte en amerikansk offiser være «observatør». Møtene har ikke vært holdt siden i 1943 hvor det ble utsendt et betydningsfullt hyrdebrev derfra.

Den første enkaristiske kongress etter krigen er blitt holdt 19.—23. september i den norditalienske by Monza. Kardinal Schuster var pavelig legat og et stort antall kurie kardinaler var til stede.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. Boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo